

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. VII. De Canonibus Apostolorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

Exigui ante Adriani Papæ I. & Caroli Magni Imperatoris tempora non fuisse receptum.

5. Illustrissimus verò Petrus de Marca lib. 3. de Concord. Sacerdot. & Imper. cap. 4. num. 2. notat Gallos aliquando antiquiorem, sapius Dionysianam interpretationem secutos, etiam antè Caroli Magni tempora. *Usum autem, inquit, collectionis Dionysiano statim atque edita fuit, priore interpretatione spreta per Gallias invaluisse mihi facile persuadeo, tum QVIA APVD SEDEM APOSTOLICAM VIGEBAT; tum etiam quod nitore suo commendabatur præ squallore veteris interpretationis; etsi hanc omnino Galli non deseruerint.*

6. Fuisse illam collectionem citiùs ab Ecclesia Romana susceptam, & accuratiùs retentam testatur celeberrimus Cassiodorus Dionysio coætaneus lib. de Divin. lect. cap. 23. his verbis: *Ex Græcis exemplaribus Canones Ecclesiasticos moribus suis (Dionysius) ut erat planus, atque disertus, magna eloquentia luce composuit, quos hodie usu celeberrimo Ecclesia Romana complectitur. Non minoribus eam laudibus effert Eminentissimus Cardinalis Baronius ad annum 325. Si fidelitas, inquit, atque peritia in transferendo, & si veritas in edendo quam maxima requiratur, nulla exquiri potest editio exactior, atque fidelior, quam qua elaborata est à magno illo, sed cognomento Exiguo Dionysio: cujus eximiam in utraque lingua peritiam, & morum egregiam probitatem Cassiodorus dignis laudibus mirificè prædicat.*

7. Si ergo collectio Dionysiana ante tempora Caroli Magni non fuit in usu apud Gallos, vel saltem usus ille non fuit perpetuus, & constans, non potuit etiam esse libertatum Gallicanarum fundamentum. Ac licet invaluerit ejus autoritas post tempora Caroli Magni, non tamen unicum istud, & indubitatum antiquæ disciplinæ promptuarium fuisse certissimis argumentis comprobatur.

C A P U T V I I.

De Canonibus Apostolorum.

1. **I**N primis nascitur dubium circa collectionem Dionysianam, de Canonibus scilicet Apostolorum, de quibus sic Dionysius ipse monet in sua præfatione: *In principio itaque*

Canones, qui dicuntur Apostolorum, de Græco translulimus; quibus quia plurimum non consensum præbuere facilem, hoc ipsum vestram nolimus ignorare sanctitatem, quamvis postea quædam Constituta Pontificum ex ipsis Canonibus adsumpta esse videantur. Quo monito illorum Canonum autoritas non parum imminuitur: Unde non mirum si Autores Galli circa illorum vim dissentiant.

2. Illustrissimus Petrus de Marca lib. 3. cap. 2. num. 4. non solum quinquaginta illos, quos Dionysius in sua collectione primos collocavit, sed & omnes alios ad numerum 85. admittit. Ex iis autem, quæ diximus (hæc sunt ejus verba) non solum colligitur vetustas, & autoritas Canonum Apostolorum; sed etiam eorum numerus. Et enim 85. Canones recensent Græci in collectionibus suis juxta definitionem Synodi in Trullo, quo in capite illis rectè convenit cum libro Constitutionum Apostolicarum, ubi Canones illi eadem serie, eodemque numero referuntur. Laudatum etiam vidimus Canonem 74. à Synodo Constantinopolitana sub Nectario, & 62. à Synodo Nicæna, & 76. à Concilio Antiochæno: Quin etiam Theodoretus in collectione sua eundem numerum 85. Canonum Apostolicorum servavit.

3. Aliis fortasse viderentur omnes omnino repudiandi, quod Gelasius Primus eos in Concilio Romano anno 494. inter opuscula apocrypha, nullo excepto, rejecerit. De qua tamen censura dubitant alii. Deerat illa certè in Codice Hincmari, ut ex his ejus verbis opusculo 55. cap. 24. evidenter colligitur: *Beatus Gelasius in Catalogo, qui libri ab Ecclesia Catholica recipiantur, descripto, & c. de his Apostolorum Canonibus penitus tacuit, sed nec inter apocrypha eos misit. Erat ignota Dionysio Exiguo, qui in collectione sua non multo post Gelasium tempore, hoc est circa annum 527. Canones illos omnino prætermisisset, si eis in Concilio Romano hæc nota iniusta fuisset; ab eis quoque citandis abstinuissent posteriores Pontifices, de quibus numero sequenti; nisi fortè, & Dionysius, & Pontifices censuram illam benignius interpretati putaverint, Gelasium eos non improbasse: Sed incertum, & ab Apostolis diversum esse illorum Autorem monere voluisse, ideoque Dionysium dixisse tantum, illis plurimos non consensum præbuisse facilem.*

4. Mediam viam sequuntur alii, quibus quinquaginta primi tantum placent, quod eos pluribus Pontificibus probatos videant: Joanni II. qui anno 534. ut justam ostenderet Contumeliosi Episcopi Regiensis depositionem, Canones Apostolicos

licos 25. & 29. protulit: Zachariæ epistola ad Pipynum majorem domus, Episcopos, & Procères Francorum anno 747. Leoni IX. anno 1054. seu ejus Legato Humberto Sylvæ Candidæ Episcopo in confutatione epistolæ Nicæni Abbatis, ex qua sumptus est Canon Clementis librum dist. 16.

5. Sanè si constitisset, Apostolos, quorum nomine decorantur, veros fuisse illorum Conditores, & Collectorem S. Clementem, quod titulus, & conclusio supponunt, eandem obtinerent, quàm sacræ Scripturæ Canonici libri auctoritatem, aut saltem illis ferè æqualem, nec eos Gelasius apocryphos declarasset. Galli etiam ad eos recipiendos, & in Codicem Canonum referendos prònitores sese præstitissent: cum tamen ex Gregorio Turonensi lib. 5. histor. Francorum cap. 19. non obscure colligatur in eo Regno sub finem sexti sæculi vix fuisse cognitos. Refert enim à Chilperico Rege cum Prætextati Episcopi Rothomagensis condemnationem urgeret anno 577. in novo, & distincto quaternione Prælati fuisse oblatos; ipse verò (Chilpericus) ad Metatum discessit, transmittens librum Canonum, in quo erat quaternio novus annexus habens Canones quasi Apostolicos.

6. Quid quod eorum aliqui cum communi Ecclesiæ usu, & sensu non conveniunt? Nam Canon 65. pœnam depositionis, aut excommunicationis statuit in eum, qui sabbatho jejunaverit. Ultimus scripturis Canonicis veteris Testamenti, tertium quemdam Machabæorum librum annumerat; detrahit verò libros Judith, Tobix, Sapientiæ, & Ecclesiastici: A novo autem Testamento refecat Apocalypsim, & in quibusdam exemplaribus epistolam S. Judæ. Qui potuissent autem aut Apostoli, qui essent veræ scripturæ sacræ libri, ignorare; aut Concilia, præsertim Tridentinum, Apostolis contradicere, Canonicorum librorum Catalogum diversum texendo?

7. Quod quidem ad Apocalypsim attinet, non erat impossibile, quin illis Canonibus esset posterior, utpotè à S. Joanne jam sene conscripta. Sed præterquam quod hæc ratio quoad alios libros valere non potest; S. Clemens scriptæ à B. Joanne Apocalypsi pluribus annis superstes fuit, quo tempore verosimilius est illum Constitutiones Apostolicas,

22 DE NATVRA, ORIGINE, AC PROGRESSV,
& Canones istos, qui ultimum illarum caput constituunt,
collecturum fuisse, nec Apocalypsim omitturum, cum sua-
rum ipsius epistoliarum, & constitutionum meminisse per-
hibeatur.

8. Quanquam autem Canones isti Apostolicâ non gaudeant
autoritate, antiquitate tamen sua commendantur, plurimas-
que tradunt morum, & disciplinæ regulas Apostolicis tem-
poribus non indignas, à Gallia ipsa, & ab Ecclesia universa
receptas. Nec igitur admitti omnes, neque refutari omnes
posse videntur, sed eorum habendus delectus, ut scilicet
illi solummodò ceu regulæ proponantur, & accipiantur,
qui fuerint ab Ecclesia confirmati.

9. Ità suadet Hincmarus opusc. 55. capitum, 24. cap.
*Quapropter in lectiōe illorum sequenda est cautela ab eodem S. Gelasio præmoni-
ta; Cum hæc, inquit, ad Catholicorum manum advenerint, B. Pauli Aposto-
li præcedat sententia, quæ dicit; OMNIA PROBATE, QVOD BO-
NVVM EST TENETE: quod tamen de istis Canonibus non est
à Gelasio dictum.*

10. Verumtamen cum tamdiu nutaverit Canonum Aposto-
licorum autoritas, totaque illorum vis ab aliis Ecclesiæ
decretis, vel ab usu profecta sit, necdum etiam aliqui re-
cepti sint, constat libertates Ecclesiæ Gallicanæ illis tutò
inniti non potuisse, nec etiamnum posse.

C A P U T V I I I.

*De Canonibus, & Decretis à Dionysio Exiguo
prætermiſſis.*

1. **N**on eo pervenit Dionysii diligentia, ut Concilia om-
nia, aut omnium Pontificum Decreta repererit. Quam-
obrem licet maximæ autoritatis sint, quæ profert, non ta-
men omni destituta sunt robore, quæ ipse prætermisit, si
aliorum fide dignorum testimonio nitantur: nec enim ut su-
pra insinuavimus, Dionysii opus unicum est Ecclesiasticæ
disciplinæ Promptuarium, in quo afferrentur universæ leges
Ecclesiasticæ; nec quando ab Ecclesia Romana, vel Galli-
cana